

Sygn. akt: I C 213/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Wysoczyńska
Protokolant:	st. sek. sąd. Dagmara Pałka

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 r. w Jędrzejowie na rozprawie

sprawy z powództwa P. B.

przeciwko (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na rzecz powoda P. B. kwotę 6667 zł (sześć tysięcy sześćset sześćdziesiąt siedem złotych) z odsetkami ustawowymi od dnia 6 lutego 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty

II. oddala powództwo w pozostałej części

III. zasądza na rzecz pozwanego (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. od powoda P. B. kwotę 596 zł (pięćset dziewięćdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu

Sygn. akt I C 213/17

UZASADNIENIE

Wyroku z dnia 7 listopada 2017 roku

W dniu 31 lipca 2017 roku do tut. Sądu wpłynął pozew P. B. przeciwko (...) Spółka Akcyjna w W. o zapłatę kwoty 18.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 6 lutego 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu. W uzasadnieniu swego żądania powód wskazał, że kwota objęta żądaniem stanowi zadośćuczynienie za śmierć babci, jaka miała miejsce w dniu 28 grudnia 2005 roku w związku z wypadkiem komunikacyjnym, którego sprawca posiadał OC u strony pozwanej. Powód wskazał, że śmierć babci była dla niego ogromną stratą, wiąże się nadal z poczuciem żalu. Powód wskazała, że pomimo upływu czasu nadal nie może pogodzić się z brakiem babci, z którą wiązała go silna więź emocjonalna. P. B. wskazał, że strona pozwana nie wypłaciła mu żadnej kwoty zadośćuczynienia w postępowaniu przedsądowym.

W odpowiedzi na pozew z dnia 21 sierpnia 2017 roku strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu, przyznając, że sprawca wypadku komunikacyjnego, w którym zginęła babcia powoda posiadał ubezpieczenie OC u strony pozwanej. Strona pozwana wskazał, że powód nie wykazał, że po śmierci babcia uległa znacznemu pogorszeniu jego sytuacja życiowa. Nadto strona pozwana wskazała, że przyczynienie zmarłej do śmierci

winno wynosić co najmniej 1/3, albowiem podróżowała ona bez pasów. Strona powodowa powołała się w zakresie ustalenia stopnia przyczynienia na ustalenia Sądu Rejonowego w Kielcach w sprawie sygn. akt I C 707/14, który rozstrzygał w zakresie zadośćuczynienia należnego matce powoda, a córce zmarłej. Strona pozwana wskazała również, że wysokość zadośćuczynień jest nadmiernie wygórowana i ewentualnie przyznane zadośćuczynienie winno uwzględniać także znaczny upływ czasu od daty śmierci babci powoda do czasu zgłoszenia przez niego żądania i orzekania w tym zakresie. (k. 153-154).

Powód nie zajął stanowiska w zakresie zarzutu przyczynienia się podniesionego przez stronę pozwaną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 28 lutego 2006 roku Sąd Rejonowy w Kielcach w sprawie sygn. akt II K 72/06 uznał W. Ł. za winnego tego, że w dniu 28 grudnia 2005 roku w miejscowości R. kierując samochodem marki F. (...) nr rej. (...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że nie dostosował prędkości i techniki jazdy do panujących warunków drogowych, w skutek czego na łuku drogi stracił panowanie nad kierowanym pojazdem, zjechał na przeciwległy pas ruchu doprowadzając do czołowego zderzenia z samochodem marki M. kierowanym przez A. S., w skutek czego pasażerka samochodu F. (...) J. Ł. poniosła śmierć na miejscu tj. popełnienia przestępstwa z art. 177 § 2 kk.

Sąd wyrokując w sprawie sygn. akt II K 72/06 ustalenia swe poczynił m.in. w oparciu o opinię biegłego J. R. (1), który wskazał, że J. Ł. w momencie uderzenia samochodu F. przez samochód M. nie miała zapiętych pasów.

Dowód: akta II K 72/06 Sądu Rejonowego w Kielcach (wyrok k. 89, opinia J. R. (2) (k. 50 -56)).

J. Ł. była babcią powoda ze strony matki.

Powód był związany z babcią, która pomagała swojej córce (A. B.) w wychowaniu powoda i jego brata, albowiem ojciec powoda przebywał poza granicami kraju i nie miał dużego kontaktu z P. B.. Powód często spędzał czas u J. Ł., która chodziła z nim na grzyby, gotowała, a w późniejszym okresie czasu doradzała w wyborze zawodowej drogi życiowej. Nadto każde święta powód spędzał u babci. Powód przez pewien czas, uczęszczając do szkoły średniej mieszkał u J. Ł.. W późniejszym okresie, gdy powód zamieszkał w K., J. Ł. wpierała wnuka finansowo na początku jego kariery zawodowej, albowiem wynagrodzenie za pracę nie wystarczało na okrycie wszystkich potrzeb życiowych powoda.

Po śmierci J. Ł. więzy rodzinne uległy rozluźnieniu, powód rzadziej jeździ do miejscowości, w której mieszkała J. Ł., przestał spędzać czas wolny, święta z bratem i matką oraz dziadkiem. J. Ł. była tą osobą, która dbała o utrzymanie więzów rodzinnych, o kontakty rodzinne.

Powód do tej pory wspomina babcię, brakuje mu rodzinnej atmosfery, która babcia zapewniała jemu i jego rodzinie. W trakcie pobytów w Polsce powód odwiedza grób J. Ł..

W momencie śmierci J. Ł. powód miał 20 lat. O śmierci babci powód dowiedział się od swojej dziewczyny będąc w pracy w K..

Powód aktualnie ma 32 lata, na stałe mieszka w Anglii gdzie pracuje jako menager w restauracji i zarabia w granicach 9000 zł, ma na utrzymaniu dwójkę dzieci. Spłaca kredyt na mieszkanie i drobne pożyczki.

Dowód: zeznania powoda P. B. (k. 127 v – 128 + nagranie rozprawy z dnia 7 listopada 2017 roku).

Wyrokiem z dnia 22 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Kielcach w sprawie sygn. akt I C 707/14 zasądził od (...) S.A. na rzecz A. B. kwotę 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć J. Ł.. Orzekając w przedmiotowej sprawie, Sąd przyjął przyczynienie się zmarłej do swej śmierci na 1/3.

Dowód: akta I C – 707/14 (wyrok i jego uzasadnienie).

Pismem z dnia 5 lutego 2014 roku (...) S.A. odmówiło powodowi wypłaty jakiegokolwiek kwoty tytułem zadośćuczynienia za śmierć J. Ł..

Dowód: pismo (k. 14 - 15).

Powód nie otrzymał od strony pozwanej żadnej kwoty tytułem zadośćuczynień za śmierć J. Ł. (okoliczność niesporna).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jest zasadne częściowo.

Ustawą z dnia 30 maja 2008 roku o zmianie ustawy kodeks cywilny oraz niektórych ustaw (Dz. U. 2008 rok nr 116 poz. 731) do kodeksu cywilnego wprowadzono przepis art. 446 § 4 kc, zgodnie z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Wskazany przepis znajduje zastosowanie jedynie do przypadków, gdy zdarzenie wywołujące szkodę nastąpiło po dniu 3 sierpnia 2008 roku (wyrok SN z dnia 25 maja 2011 roku II CSK 537/10 lex 846563). Natomiast w przypadku, gdy zdarzenie takie nastąpiło przed wskazaną datą (jak w przedmiotowej sprawie) możliwość dochodzenia stosowanej kwoty zadośćuczynienia, jako naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie dobra osobistego w związku z śmierć osoby najbliższej, wynika z art. 448 kc w zw. z art. 24 § 1 kc (uchwała SN z dnia 27.10.2010 rok III CZP 76/10 OSNC – ZD 2011 nr B poz. 143; uchwała SN z dnia 13.07.2011 roku III CZP 32/11 lex 950584).

Zgodnie z przepisem art. 448 kc w razie naruszenia dobra osobistego Sąd może przyznać temu, czyje dobro zostało naruszone odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Na podstawie wskazanego przepisu kompensowana jest krzywda, a więc szkoda o charakterze niemajątkowym, wywołana naruszeniem dobra osobistego, polegająca na fizycznych dolegliwościach i psychicznych cierpieniach pokrzywdzonego (Adam Olejniczak „Komentarz do art. 448 kc – lex omega).

Wskazany przepis jest związany z przepisem art. 24 § 1 kc, na podstawie którego ten czyje dobro osobiste zostało naruszone może żądać zadośćuczynienia na zasadach określonych w przepisach kodeksu cywilnego.

Przesłanką odpowiedzialności na podstawie wskazanych przepisów jest bezprawność i zawinienie w działaniu sprawcy. W niniejszej sprawie strona pozwana nie kwestionowała co do zasady swej odpowiedzialności za zdarzenie z dnia 28.12.2005 roku jako zakładu ubezpieczeń, w którym ubezpieczony był sprawca wypadku. Z tych też względów Sąd uznał wskazaną okoliczność jako niesporną między stronami.

Zgodnie z przepisem art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz pojazdu lub kierujący nim są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z tym ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest m.in. śmierć uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia.

Odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w ramach odpowiedzialności OC posiadacza pojazdu mechanicznego jest wyznaczona odpowiedzialnością ubezpieczonego, a poszkodowany jest uprawniony do domagania się również zadośćuczynienia za krzywdę związaną ze śmiercią osoby najbliższej.

Zgodnie ze stanowiskiem SN przedstawionym w uchwale z dnia 7 listopada 2012 roku III CZP 67/12, § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 24.03.2000 roku w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem pojazdu (Dz. U 2000 rok nr 26 poz.310 z późn. zm) nie wyłączał z zakresu odpowiedzialności zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec, której zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność na podstawie przepisu art. 448 kc. W ocenie Sądu

uchwała ta znajduje zastosowanie również i przy zastosowaniu przepisu art. 34 cytowanej ustawy, z uwzględnieniem faktu, że treść przepisu art. 34 ust. 1 powtarza uregulowanie jak § 10 ust. 1 wskazanego rozporządzenia.

Przepis art. 448 kc, będący podstawą rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie, dotyczy roszczeń o charakterze niemajątkowym, które mają rekompensować krzywdę związaną z bólem związanym z przedwczesną utratą bliskiej osoby, a także pozwolić wrócić do życia codziennego już bez tej osoby. Roszczenie z art. 448 kc dotyczy zarówno cierpienia psychicznych, jak i fizycznych, zarówno tych aktualnych, jak i tych które mogą nastąpić w przyszłości, stanowi zatem rekompensatę za całą krzywdę związaną ze śmiercią najbliższej osoby w skutek zdarzenia objętego obowiązkowym ubezpieczeniem OC posiadaczy pojazdów.

Przepis art. 23 kc zawiera jedynie przykładowe wyliczenie dóbr osobistych podlegających ochronie prawnej, nie określając samej definicji tych dóbr. Z treści tego przepisu wynika, że istnieje wiele dóbr osobistych korzystających z ochrony, a te dobra to pewne wartości nierozzerwalnie związane z jednostką ludzką. Katalog dóbr osobistych jest zmienny i uzależniony także od zmieniających się warunków społecznych, co powoduje, że jedne dobra mogą zanikać a pojawiać się inne (St. Dmowski i St. Rudnicki „Komentarz do kodeksu cywilnego, księga pierwsza, część ogólna” Wydawnictwo Prawnicze Warszawa 2001 rok). Ocena tego czy dane dobro mieści się w katalogu dóbr chronionych wskazanymi przepisami zależy od Sądu rozpoznającego konkretny przypadek. Niewątpliwie do kręgu dóbr osobistych należą więź rodzinna, pamiątka o zmarłej osobie. Nie każda jednak więź rodzinna mieści się w katalogu dóbr osobistych, należy do niego jedynie taka więź, której zerwanie wiąże się z poczuciem krzywdy, bólem i cierpieniem, tylko w takim wypadku bowiem śmierć osoby najbliższej powoduje naruszenie dobra osobistego osoby emocjonalnie związanej ze zmarłym, a co za tym idzie wiąże się z możliwością dochodzenia stosownego zadośćuczynienia; ciężar udowodnienia istnienia więzi rodzinnej podlegającej ochronie spoczywa na osobie domagającej się przyznania zadośćuczynienia (uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 roku III CZP 32/11 Lex 950584).

W ocenie Sądu powód udowodnił, że w wyniku zdarzenia z dnia 28.12.2005 roku, w którym zginęła J. Ł. doszło do naruszenia jego dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej z babcią. Powód był związany ze zmarłą, z którą spędzał wiele wolnego czasu, która pomagała mu finansowo, a także doradzała przy podejmowaniu życiowych decyzji. Po jej śmierci był w stanie tzw. żałoby, do dziś odczuwa jej brak zwłaszcza w sytuacjach związanych z uroczystościami rodzinnymi, świętami. Powód na dzień dzisiejszy zdaniem Sądu pogodził się ze śmiercią babci, choć odczucia związane z jej śmiercią tkwią w nim nadal, o czym może świadczyć fakt, że nadejście wspomina i miłe spędzane z nią chwile, nadal mu się ona śni i brakuje jej powodowi. Okoliczności powyższe wynikają z wiarygodnych zeznań powoda.

Należy dodać, że strona pozwana nie złożyła żadnych dowodów, które podważyłyby wiarygodność zeznań P. B..

Przepisy nie dają odpowiedzi jakimi przesłankami należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, pozostawiając ustalanie kryteriów Sądowi orzekającemu w konkretnej sprawie, przy uwzględnieniu okoliczności całokształtu danej sprawy.

Zadośćuczynienie pełni formę kompensacyjną, stanowi przybliżony ekwiwalent za doznaną przez pokrzywdzonego szkodę niemajątkową, ma służyć powetowaniu nieprzyjemnych doznań poszkodowanego dzięki satysfakcji płynącej z możliwości dysponowania środkami finansowymi od osoby odpowiedzialnej za krzywdę, przy czym wysokość wskazanego zadośćuczynienia nie może prowadzić do wzbogacenia poszkodowanego, nie może być nadmiernie wygórowane w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc winno być utrzymane w rozsądnych granicach (Komentarz do kodeksu cywilnego pod. Red. E. Gniewka Wydawnictwo LexisNexis Warszawa 2008 rok; A. Mączyński „Zadośćuczynienie pieniężne za krzywdę spowodowaną naruszeniem dobra osobistego. Geneza, charakterystyka i ocena obowiązującej regulacji” w „Odpowiedzialność Cywilna. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara” Zakamycze 2004 rok; wyrok SN z dnia 26.02.1962 roku 4 Cr 902/61 OSNCP 1963 rok poz. 105; wyrok SN z dnia 14.02.2008 roku II CSK 536/07 lex 461725; wyrok z dnia 27.02.2004 roku V CK 282/2003 lex 1837777).

Jak wskazano wyżej Sąd decydując o wysokości kwoty zadośćuczynienia miał na uwadze intensywność więzi jaka wiązała powoda z babcią, intensywność przeżyć powoda związanych z jej śmiercią.

Orzekając w zakresie wysokości zadośćuczynienia Sąd także wziął pod uwagę okres czasu jaki upłynął od dnia śmierci babci i aktualną sytuację życiową powoda, który ma dobrą pracę i rodzinę. W ocenie Sądu powód choć aktualnie nadal odczuwa brak babci, to jednak jego odczucia już są znacząco inne od tych jakie wystąpiły zaraz po śmierci babci, wtedy kiedy powód miał zaledwie 20 lat.

Dodać należy, że zdaniem Sądu Janina Ł. była dla powoda osobą najbliższą, to ona obok matki, zapewniała powodowi ciepło rodzinne, była oparciem, doradcą i wzorcem. J. Ł. „wypełniała lukę” w życiu powoda związana z nieobecnością ojca P. B..

Sąd uznał, przy uwzględnieniu wskazanych wyżej okoliczności, że żądanie powoda w zakresie zasądzenia kwoty 18.000 zł jest nadmiernie wygórowane, w przypadku uwzględnienia powództwa w tej wysokości doszłoby do wzbogacenia powoda, a zasądzona kwota nie stanowiłaby jedynie rekompensaty związanej z doznanymi przez niego krzywdami.

W ocenie Sądu powodowi należy się kwota 10.000 zł, która jest adekwatna do naruszonych dóbr osobistych w postaci krzywdy związanej ze zerwaniem więzi z babcią, której nigdy nie zobaczy. Jednocześnie zasądzona kwota uwzględnia poziom zamożności społeczeństwa, jak również samego powoda.

W ramach niniejszego postępowania przedmiotem rozstrzygnięcia była również kwestia przyczynienia się J. Ł. do własnej śmierci, a tym samym miarkowania przyznanego zadośćuczynienia.

Zgodnie z przepisem art. 362 kc jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu, stosownie do okoliczności a zwłaszcza stopnia winy obu stron.

O przyczynieniu się poszkodowanego mówimy wtedy, gdy zachowanie poszkodowanego może być uznane za jedno z ogniw prowadzących do ostatecznego skutku w postaci szkody, a jednocześnie przyczynę konkurencyjną do przyczyny przypisanej osobie odpowiedzialnej (Agnieszka Rzetecka – Gil - komentarz do przepisu art. 362 kc – lex).

Przyczynienie się poszkodowanego do szkody ma miejsce wówczas, gdy jego zachowanie jest adekwatną współprzyczyną powstania szkody lub jej zwiększenia (wyrok SN z dnia 20.06.1972 roku II PR 164/72 lex 7098).

Decyzja o obniżeniu odszkodowania jest zawsze uprawnieniem Sądu, przy czym winna ona być podjęta po rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy (wyrok SN z dnia 29.10.2008 rok IV CSK 228/08 Biuletyn SN 2009 rok nr 1 s. 12).

W ocenie Sądu sam fakt przyczynienia się J. Ł. do swej śmierci nie był między stronami sporny, jak i jego wysokość, albowiem strona powodowa nie sprzeciwiła się zarzutowi strony pozwanej w tym zakresie, a nadto nie wskazała innego stopnia przyczynienia. Nadto wysokość wskazanego przez stronę pozwaną przyczynienia była przedmiotem ustaleń w sprawie sygn. akt I C 707/14 Sądu Rejonowego w Kielcach i zdaniem Sądu zasadnym było przyjęcie stanowiska strony pozwanej i ustalenie tego przyczynienia na 1/3. Brak było też podstaw do różnicowania tego stopnia przyczynienia w zakresie tego samego zdarzenia w stosunku do powoda i jego matki.

Przy uwzględnieniu wskazanego przyczynienia się Sąd zasądził ostatecznie na rzecz powoda kwotę 6667 zł (1/3 z 10.000 zł).

Natomiast w pkt II oddalono żądanie ponad kwotę zasądzoną.

Odsetki od kwoty zadośćuczynienia zasądzono od dnia 6 lutego 2014 roku, czyli od dnia następnego po dacie ostatecznej odmowy przyznania powodowi zadośćuczynienia. W ocenie Sądu od tej właśnie daty strona pozwana był w zwłoce wobec powoda. Dodać należy także, że taką samą podstawę ustalenia początkowej daty naliczenia odsetek ustalono w sprawie sygn. akt I C 707/14.

Należy tylko dodać na marginesie, że od dnia 1 stycznia 2016 zasadzono odsetki ustawowe za opóźnienie, a żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie zawarte w pozwie obejmujące okres przed tą datą Sąd uznał za omyłkę pisarską

O kosztach procesu orzeczono w pkt III na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z art. 100 kpc i art. 108 kpc.

Powód wygrał w 37 % w stosunku do swych żądań, a strona pozwana w 63 % .

Powód i w niniejszej sprawie poniósł następujące koszty procesu w łącznej kwocie 4517 zł :

- kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa
- opłata od pozwu w kwocie 900 zł
- kwota 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalona na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Zatem ze wskazanej kwoty powodowi należała się kwota 1671,29 zł.

Strona pozwana poniosła w sprawie koszty procesu w kwocie 3617 zł na która złożyły się:

- kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa
- kwota 3600 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika ustalona na podstawie § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 września 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Zatem ze wskazanej kwoty należy się stronie pozwanej kwota 2268 zł.

Po odjęciu od kwoty 2268 zł kwoty 1671,29 zł otrzymano ostatecznie kwotę 596 zł zasądzoną w pkt III wyroku.